

A A R H U S T E A T E R

AARHUS TEATER

Direktør Allan Fridericia

Teatersekretær Jesper Gottschalch

Sæsonen 1964-65

EBBA TORSTENSON

AFTENENS FORFATTERINDE:

Ebba Torstenson begyndte sin skribentvirksomhed som journalist på Berlingske Aftenavis og var derefter en tid redaktionssekretær ved bladet »Børn«. I en periode herefter var hun ikke fast knyttet til noget bestemt blad, men skrev flere noveller og kronikker til forskellige dag- og ugeblade.

Ebba Torstenson debuterede som romanforfatterinde i 1950 med »*To Mennesker*«, og nogen tid efter læste Hannah Bjarnhof hendes middagsføljeton »*Kammerspil*« i Danmarks Radio. Så fulgte i 1953 en ny roman, *Huset med Vildvinen*, og året efter *Invitation til bridge*.

Efter nogle års pause, hvori *Ebba Torstenson* var begyndt at skrive for teatret, debuterede hun som dramatiker i 1961 med »*De der sejrede*« på Det kgl. Teater og skrev samme år eventyrkomedien »*Lille spejl på væggen*« på bestilling af Aarhus Statsgymnasium. Inden Riddersalen lukkede, havde man antaget *Ebba Torstensons* stykke »*Drømmeby i lykkeland*«, men det nåede ikke at blive opført, før den lille scene forsvandt fra Københavns forlystelsesverden. I stedet tog Amatørscenen i Sverige det på sit repertoire og opførte det i 1963. Det seneste offentligheden har hørt fra *Ebba Torstenson* er hørespillet »*Dagligstuen*«, som Radioteatret opførte sidste år, og nu følger »*En Damekomedie*«, der samtidig med premieren på Aarhus Teater også udkommer i bogform.

Damer,

kvinder,

mennesker

I Ebba Torstensons udmærkede, fint komponerede roman fra 1954, »*Invitation til bridge*«, tænker Birgitte på noget hendes broder har sagt: man skal ikke bilde sig ind, man er frigjort, fordi man sådan råber op og gør, hvad man har lyst til. Det er så let. Fri er man først, når man ikke gør, hvad man ikke har lyst til.

Bortset fra om tankegangen er holdbar eller ej er citatet karakteristisk, kvindens forhold til friheden og sin egen frigjorthed er et hovedmotiv i Ebba Torstensons forfatterskab.

Damekomediens tema er foregrebet både i *De, der sejrede* (opført talrige gange over hele landet af Det kgl. Teater) og i radiospillet *Dagligstuen*. I *De, der sejrede* modstilles Annie og hendes datter Dorte. Annie har valgt ægteskabets bundethed, skønt hun elsker en anden, Dorte vælger i opposition til modernens liv at sige nej til ægteskabet med Søren, skønt han har chance for at ende som ambassadør.

Søren: Jeg mener at ægteskabet er det værdifuldeste af alt.

Dorte: Og jeg at det er prostitution hvis noget er. Hvad ligner det at opgive arbejde, fremtid og hele verden for at leve af rengøring og erotik. Og dagligt ryste for at blive kasseret . . . Jeg vil ikke bygge mit liv på det. Jeg vil ikke drukne hele verden i det. Jeg tror ikke man kan blive lykkelig som hundyr i 1960.

Med Søren er sagen klar, for hun bryder sig ikke om ham. Problemet træder tydeligere frem i forholdet til Anders som hun elsker og altså har lyst til at blive hos. De enes om ikke at blive hos hinanden, i alt fald ikke endnu: Dorte må vælge sin frihed, sin personlige, økonomiske og sociale selvstændighed, selv med den risiko efter at have opnået en frihed hun har købt og betalt

Prøvebillede fra »En Damekomedie«

med egne midler, da at skulle opleve ikke at vide hvad hun skal bruge den til, fordi den mand hun frit vil dele den med ikke længere er der for hende.

I *Dagligstuen* står den gifte kvinde, Inger, der har valgt dagligstuens lilleverden, over for den ugifte der var valgt at engagere sig i den store verden udenfor, og som kan gøre det fordi hun er »fri«, d.e. ugift, hun ikke alene erkender den truende nazisme, hun tager aktivt stilling mod den vold, terror, tortur, ufrihed, som »dagligstuen« ikke vil vide af.

Inger: Uf, snak ikke om krig. Det er så uhyggeligt.

Dagligstuen er jo et yndlingssymbol i dette århundredes litteratur og dramatik, fra Ibsen til Abell er dagligstuelinjen en hovedlinje i vort teater. Ebba Torstensons dagligstue ser sådan ud: »Tryghed. Fire vægge ud mod verden. Beskyttelse. Rigdom. Respektabilitet. Rammen om livet. Dagligstuen, som vi gør oprør mod. Som vi elsker. Som hersker over os. Som er symbolet på frihed når den er et ønske, symbolet på slaveri når den lukker sig som et fængsel . . . Den uangribelige idyl . . . Den sidste og endelige beskyttelse mod den verden, hvor det er livsfarligt at leve.«

Damekomedien er mere kompliceret end de to andre spil i behandlingen af motivet. Dens undertitel sigter både til idé og udformning: variationer over et tema for fire skuespillerinder i seks scener. De fire kvinder, Agnete, hendes datter Mette, Julie og hendes datter Pia har fælles dagligstue, der her nærmest har karakter af venteværelse.

Mette er komediens heltinde, vel at mærke i ironisk forstand – det ender med bryllup, og det er Mette, der bliver gift. Hvordan det går hende demonstreres med al tydelighed i radiospillet, hvor Inger, der jo er en Mette efter brylluppet, uden selv at opdage hvad der sker langsomt kvæles i dagligstuens iltfattige atmosfære. Men hvorfor går det sådan? Fordi udfaldet er givet på forhånd, når kvinden vælger at blive dame i stedet for menneske.

Mettes moder, den fraskilte, og hendes søster Julie har valgt at leve som økonomisk uafhængige, selverhvervende kvinder, der kan gøre, hvad de har lyst til. Deres frihed består først og fremmest i uafhængighed af mændene. Jeg kunne fristes til at sige at de i en vis forstand forsøger at leve som frie kvinder ved at leve som

Prøvebillede fra »En Damekomedie«

ungkarle. Lykkelige ved det er de ikke. De er modne, erfarne nok til uden videre at gennemskue Mettes overfladiske søgen efter social prestige gennem et ægteskab. De er gennem hele stykket i kamp mod dette, men samtidig er de jo ingenlunde nonner, og de har, hvad der måske er alvorligere for dem, nok også erfaret den enlige kvindes ubarmhjertige, faktiske isolation i dette samfund, hendes bitre position som brugsgenstand, god nok til at gå i seng med ved passende lejligheder.

Pia er netop karakteriseret ved sin vilje til ikke at være aggressiv. Til trods for at hun er den der i højest grad er sig bevidst hvad det er hun vælger. Mette vælger at blive dame, de to ældre at være kvinder. Pia ønsker at være et menneske. Hvad vil det sige? Kan en kvinde, kan en mand, vælge at være menneske uden netop som kvinde og som mand? Noget direkte svar på dette spørgsmål giver *Damekomedien* naturligvis ikke, men det kan se ud som om det at være menneske for forfatteren betyder ved bevidst valg, ved intelligens og viljestyrke at kunne hæve sig over kønsaggressionen. Mændene spiller jo nemlig en hovedrolle. De optræder ganske vist kun som skygger, og da kun på vej til kvindernes senge, eller pr. telefon. Det sidste til gengæld med en utrættelighed der understreger deres betydning. De er nogle usle stympere, derom er der ingen tvivl, og kvinderne reagerer med rette og konstant aggressivt. Undtagen Pia. Er det derfor hun har styrke til at tage imod den tortur hun udsættes for, på en måde der får hende til at vokse mægtigt: en lille rigtig sød og fornuftig pige: til tider ret irriterende i sin selvgodhed, vokser for vore øjne og bliver ikke blot et menneske, men et stort menneske. Sådan må det være tænkt og set af forfatteren.

Dagligstuens lilleverden sprænges, den store og frygtelige verden manifesterer sig så konkret og uafviseligt inden for dens fire vægge at dens kvinder lammes totalt.

Friheden, er det at være fri for at se sandheden i øjnene, eller er det frit og frivilligt at kunne vælge at sætte noget andet ind i den eksisterende aggressive verden. Og må dette andet begynde mellem mand og kvinde. Måske derved at man nu og da også gør det man ikke har lyst til.

Hvad véd man, man er jo kun et mandfolk.

Tage Hind.

*Bodil
Lindorff*

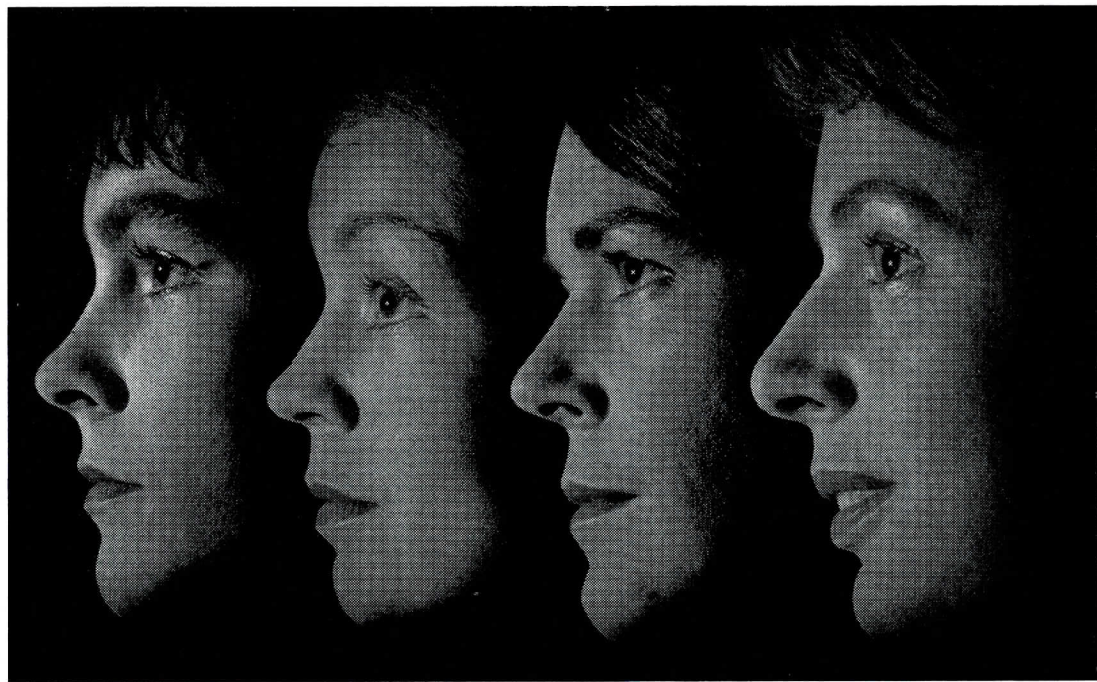
Vi blader i en scrapbog

I 1946 stod der i BT: *Urpremiere ved Skolekomedie*. Eleverne på Frederiksberg Gymnasium er ikke bange. De har gennem længere tid slidt med indstuderingen af Pär Lagerkvists »*Boddelen*«, som Per Knutzon har på sin løfteseddel, men endnu ikke har kunnet sætte op på Alléscenen. – På gymnasiet er det Bodil Lindorff, der iscenesætter.

I årene 1947, 48, 49, 50, 51, 52 og 53 iscenesætter Bodil Lindorff. Skolekomedier – amatør – og professionelle forestillinger – Ibsens »Brand«, Justesen Rank, Tschekov, Holberg, Strindberg, Shakespeare, Nordahl Grieg, Sønderbys »En kvinde er overflødig«, Ostrovskijs »Skoven« og Gogol. Igen en urpremiere: Carlo Goldonis »Viften«.

– Hvorfor beskæftige sig så alvorligt med skole- og amatørforestillinger? spørger Berlingske Tidende Bodil Lindorff ved en eller anden lejlighed: »Blandt andet for at teatret kan få et godt kontaktgivende publikum – både børn og voksne har godt af selv at arbejde med et skuespil – se teatret fra den anden side, føle det på deres egen krop. Et andet sted siger hun, der burde være et statens børneteater. Et sted, hvor større og mindre børn kunne slappe af, leve med og måske for et par timer glemme avislæsning om mord og vold – for øvrigt burde børn lære om teatret på et meget tidligt tidspunkt – så det kunne blive en naturlig faktor i deres liv, at gå i det. – Egentlig burde teaterhistorie indføres som et led i undervisningen.« – Og det blev der, om end kun på en enkelt front – den 9. august 1955 kunne man i Politiken »mellem 3 prikker« læse: Rektor Gad, Ingrid Jespersens skole, indfører teaterhistorie i gymnasiet. Lærer: skuespillerinden Bodil Lindorff.

Her på Aarhus Teater kender vi jo mest Bodil Lindorff som skuespillerinde, men hun har sat iscene her et par gange, første gang i 1949 »Den lille Rødhætte« og sidst i 1958 John Osbornes »Ung vrede« – det var ved den lejlighed, dr. phil. Jens Kruuse i Jyllands-Posten skrev: »Aarhus kan igen tælles med mellem det levende teaters byer!

Elsebeth Steentoft, Bende Harris, Jane Jeppesen og Ruth Brejnholt

7. forestilling sæsonen 1964-65

En damekomedie

Variationer over et tema for 4 skuespillerinder

i 6 scener

af

EBBA TORSTENSON

*

Isenesættelse: *Bodil Lindorff*

*

Dekorationer: *Ivan Mogensen* – Kostumer: *Maria Deleuran*

*

PERSONERNE:

Agnete, direktionssekretær *Ruth Brejnholm*

Julie, læge, Agnetes halvsøster *Jane Jeppesen*

Mette, Agnetes datter, ingenting,
komediens heltinde *Bende Harris*

Pia, Julies datter, gymnasiast *Elsebeth Steentoft*

Mellem 1.-2. scene går en halv time

Mellem 2.-3. scene går en måned

Mellem 3.-4. scene går en måned

Mellem 4.-5. scene går to måneder

Mellem 5.-6. scene går en måned

Overregissør: *Harald Møller*

*

Regi: *Frode Sørensen-Jørgen Rasmussen*

*

Scenemester: *Aage Rishøj*

*

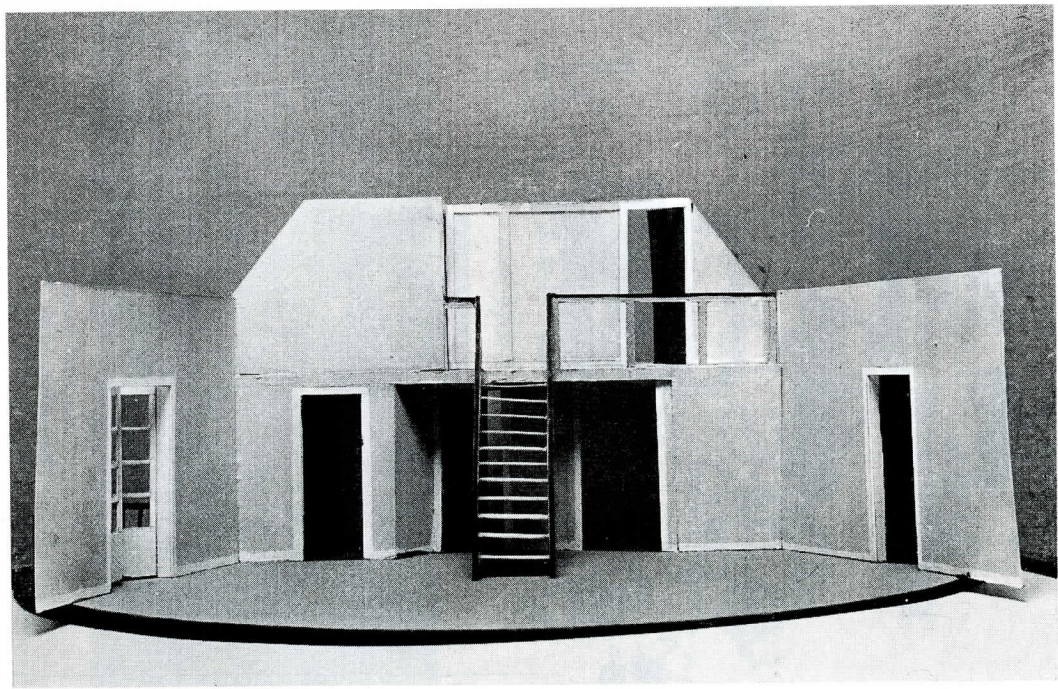
Belysningsmester: *Carl E. Andreassen*

*

Frisør: *Caroline Nielsen*

Ophold efter 4. scene

Spilletid ca. 2 timer

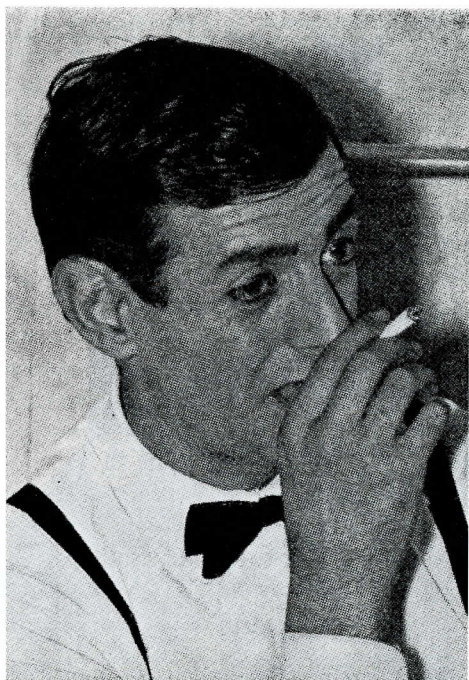
Ivan Mogensens dekorationsmodel til »En Damekomedie«

Ebba Torstenson

En dame komedie

Ebba Torstensons søn, Jan har tegnet omslaget til bogen

Dario Fo

En italiener kommer til Aarhus

Aarhus Teater har sin første Dario Fo forestilling »*Ærkeengle laver aldrig fiduser*« under forberedelse. Denne italienske spasmager er kun opført én gang før herhjemme, nemlig på Fiol Teatret i København.

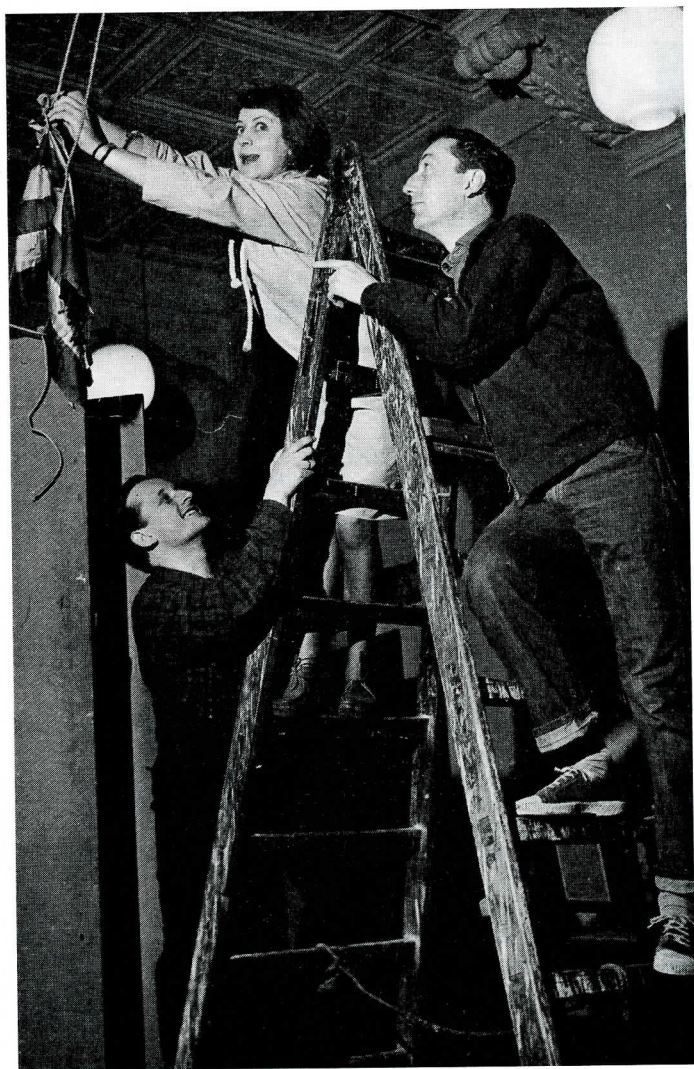
Dario Fo står i dag som den eneste fornyer af de italienske commedia del arte traditioner. På hans eget teater i Milano har han haft rige muligheder for at arbejde med de stykker, han er blevet verdensberømt på.

Fo startede med at skrive en hel del små farcer, som han rejste Italien rundt med. Derefter blev de to helaftensforestillinger »*Ærkeengle laver aldrig fiduser*« og »*Pistolerne*« til. Han betegner disse to stykker som komedier, og midt i hans tilsyneladende uskyldige morskab fortæller Fo os ikke så lidt om vor tid og vor tids mennesker.

På Aarhus Teater spilles hovedrollen som Den Lange af *John Hahn-Petersen*, hans veninde Blondie af *Hanne Ribens*, og i andre roller ses *Elin Reimer*, *Gyrd Løfqvist*, *Troels Munk*, *Erling Dalsborg* og mange andre. Jens-Anker Olsen har lavet dekorationerne, Inge og Kurt Kreutzfeld står for oversættelsen, Fiorenzo Capri for de moderne rytmer, Elsa Marianne von Rosen for koreografien og Preben Harris sætter iscene.

Dario Fo er i dag – efter en kometlignende karriere – det italienske teaters internationalt mest kendte navn. Hans stykker spilles over hele verden. »*En Maler kommer sjældent alene*« hedder en af Dario Fo's farce-komedier. Heri medvirkede forfatteren selv (tv.) sammen med sin hustru (th.), *Franca Rame*

Prøvebillede fra »Ærkeengle laver aldrig fiduser«
Preben Harris instruerer *Hanne Ribens* og *John Hahn-Petersen*

DET KONGELIGE TEATER

Repertoiret for februar-marts 1965

SKUESPIL

William Shakespeare: <i>Hellig-trekongersaften</i>	Arthur Miller: <i>Efter Syndefaldet</i>
Eugene Ionesco: <i>Kongen skal dø</i>	Aug. Strindberg: <i>Gustav III</i>
Bruun Olsen/Finn Savery: <i>Teenagerlove</i>	Ludvig Holberg: <i>Erasmus Montanus</i>
	Kaj Munk: <i>Diktatorinden</i>

OPERA

Mozart: <i>Bortførelsen fra Seraillet</i>	Mozart: <i>Trylleflojten</i>
Pietro Mascagni: <i>Cavalleria Rusticana</i>	Giuseppe Verdi: <i>Rigoletto</i>
C. W. von Gluck: <i>Ifigenia på Tauris</i>	Carl Nielsen: <i>Maskarade</i>
	Nyindstudering medio februar

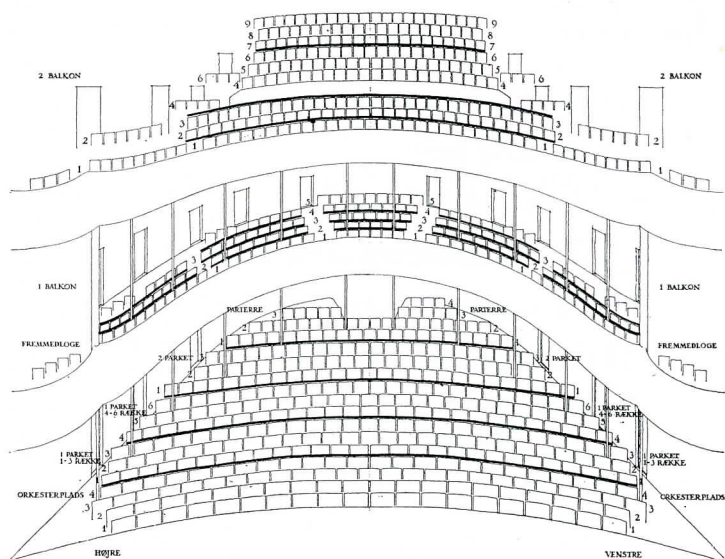
BALLET

Frederick Ashton/Ferd. Herold: <i>La Fille Mal Gardée</i>	Birgit Cullberg/Knudåge Riis-ager: <i>Månerenen</i>
Saint Georges, Theophile Gautier, Coralli: <i>Giselle</i>	V. Galeotti/Jens Lolle: <i>Amors og Balletmesterens Luner</i>
P. I. Tjajkovskij: <i>Svanesøen</i>	Nyindstudering primo januar
Balanchine/Chabrier: <i>Bourrée Fantasque</i>	Frederick Ashton/Prokofjef: <i>Romeo og Julie</i>
Flemming Flindt/Delerue: <i>Enetime</i>	

AALBORG TEATER opfører i februar den store succes »*Styrmand Carlsens Flamme*« med *Louis Miehe-Renard* og *Eik Koch* på kommandobroen som henholdsvis styrmanden og kaptajn Hammer. Derefter gæstes teatret af forskellige tourneur, mens man den 9.-14. marts incl. genopfører »*Vildanden*«, der i mellemtiden har gæstespillet på Det kgl. Teater i dagene 4., 5. og 6. marts. *Lone Hertz* skal efter Studenterforeningens forestilling på Aarhus Teater den 8. marts kåres til foreningens æreskunstner. Medio marts følger så danmarkspremieren på Bertolt Brechts »*Soldat Svejke fra den anden Verdenskrig*« med *Bodil Udsen* i den kvindelige hovedrolle, mens *Buster Larsen* får sit første gæste-engagement på Aalborg Teater i rollen som Soldat Svejke. Hans Henrik Krause sætter forestillingen iscene. Musikken er af Hans Eisler, og Jørgen Mathiasen har tegnet dekorationer.

ODENSE TEATER fortsætter successen med Stephen Sondheim's festlige musical: »*Der skete noget på vej til Forum*«. Forfatteren har hentet inspiration til dette musikalske festfyrværkeri i Plautus' komedier, hvor intriger og forvekslinger afløser hinanden i en champagnestemning. Iscenesættelsen er af Erik Bidsted og Kai Wilton, Jens Louis Petersen har taget sig af oversættelsen, og i hovedrollerne medvirker blandt andre *Preben Neergaard*, *Preben Borggaard*, *Jytte Elga Olga*, *Christian Glatved*, *Ebba With* og *Aksel Erhardtsen*. Dekorationer og kostumer er lavet af Henrik Bloch, og den musikalske ledelse har Hans Schreiber.

I næste måned kommer så John Ardens: »*Sådan noget sker ikke her*«. Denne satiriske komedie, der fornylig blev spillet på Piscators teater i Vestberlin, handler om politisk korruption og politisk magtkamp, er i sin bidende, men meget vittige form en anklage mod og et angreb på svaghederne i den parlamentariske styreform. Skuespillet iscenesættes af den unge engelske sceneinstruktør Geoffrey Reeves, der i sidste sæson vandt så stor anerkendelse på sin moderne opsætning af »*Julius Cæsar*«.

	Ord. pris		Ord. pris
2. balkon, 7.-9. rk.	3,00	1. balkon, 3. rk., midtfor ..	16,00
2. balkon, 4.-6. rk.	6,00	1. balkon, 2. rk.	16,00
2. balkon, 2. rk., siderne ..	7,00	1. balkon, 1. rk.	19,00
2. balkon, 2.-3. rk., midtfor	8,00	Parterre	9,00
2. balkon, 1. rk.	10,00	2. parket, 1.-3. rk.	11,00
1. balkon, fremmedloge ...	20,00	1. parket, 4.-6. rk.	16,00
1. balkon, 4.-5. rk.	12,00	1. parket, 1.-3. rk.	17,00
1. balkon, 3. rk., siderne ..	8,00	Orkesterplads, 1.-4. rk. ...	19,00

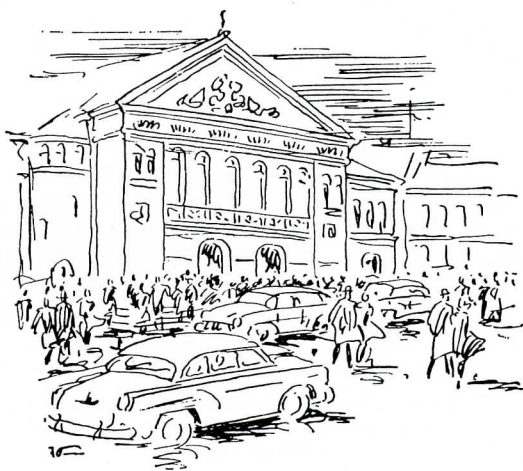
Billetter kan købes og forudbestilles uden forhøjelse 6 dage frem fra kl. 11-18 i Scalias forhal. Efter kl. 18 salg til forestillingsaftenen i billetkontoret i teatrets forhal. - **Telefon 2 26 22.**

Billetpriserne kan forandres ved gæstespil, tourneur og særforestillinger. - Ved tlf.-bestilling betales et noteringsgebyr af 15 øre pr. billet. - Alle ovennævnte priser er incl. garderobe.

Husk!

De kan gå i Aarhus Teater
for ca. halv pris
ved køb af 6 billetter
i Jydsk Folkescenes serie C og D
hvor De valgfrit kan benytte
2 billetter til hver forestilling
En god gaveidé

Kan købes hele sæsonen

Spørg billetkontoret – Telf. 2 26 22

Sidste afgang fra rutebilstationen til:

	Kl.
Elsted-Lystrup	23.15
Møjby	23.15
Skæring strand	23.15 (kun fredag, lørdag, søn- og helligdage)
Søby	23.10 (kun torsdag, søn- og helligdage)
Hornslet	23.15 (søn- og helligdage kl. 23.00)
Hornslet-Auning-Ørsted	23.00 (kun søn- og helligdage)
Løgten-Vosnæs	23.15 (kun fredag, lørdag, søn- og helligdage)
Ryomgaard-Grenaa	a23.10 (kun søn- og helligdage) a = kun til Ryomgaard
Ryomgaard-Fjellerup	23.00 (kun torsdag, søn- og helligdage)
Glæsborg-Ramten	23.00 (kun søn- og helligdage)
Løgten-Kolind	23.00 (kun torsdag, søn- og helligdage)
Løgten-Rønde (grå biler)	23.10
Løgten-Rønde (DSB-biler)	23.15 (søn- og helligdage kl. 0.00)
Tved-Dejret	b23.10 (søn- og helligdage kl. 23.10) b = til Knebelbro
Knebel-Helgenæs	23.10 (kun søn- og helligdage)
Rønde-Ebeltoft	23.10 (kun søn- og helligdage)
Rønde-Grenaa	23.15
Hinnerup-Skjød	23.15
Ølsted-Grundfør	23.10 (kun fredag, søn- og helligdage)
Aidt-Houlbjerg-Hadsten	23.10
Spørring-Randers	23.20 (søn- og helligdage kl. 23.15 og kl. 0.20)
Galtén-Skovby via Hasle	23.15 (kun søn- og helligdage)
Tilst-Kvottrup	23.10
Tilst-True	23.10
Borum-Sørring-Silkeborg	
via Hasle	23.15 (kun fredag, søn- og helligdage)
Tinning-Foldby	a23.15 (kun onsdag, lørdag, søn- og helligdage) a = forbindelse til Markusminde
Hadsten-Randers	23.15
Hammel-Viborg	a23.20 a = kun til Hammel
Borum Hammel via Framlev	23.05 (kun fredag, søn- og helligdage)
Silkeborg	23.15 (søn- og helligdage, gennemgående kl. 23.20)
Blegind-Skanderborg	23.15 (kun fredag, søn- og helligdage)
Nr. Vissing-Ry-Brædstrup	23.10 (kun fredag - søn- og helligdage kl. 23.00)
Skanderborg-Horsens	b23.15 b = kun til Skanderborg (søn- og helligdage til Horsens samme tid)
Pinds Mølle-Skanderborg	a23.15 a = kun til Mjølby (kun fredag, søn- og helligdage)
Stjær-Skanderborg via Stautrup	c23.15 c = kun til Stjær (kun fredag, søn- og helligdage)
Stjær-Galtén via Taastrup-Høver-	
Størring	23.15 (kun torsdag, lørdag, søn- og helligdage)
Lillering-Galtén	23.15 (undtagen onsdag og fredag)
Solbjerg-Ask	23.10 (kun torsdag, søn- og helligdage)
Torrild	23.15 (kun fredag)
Torrild	23.00 (kun søn- og helligdage)
Horsens-Vejle	a23.10 (a = kun til Horsens (søn- og helligdage kl. a23.15)
Maarslet-Odder-Hou	23.15 (kun fredag)
Maarslet-Odder-Hou	23.10 (kun søn- og helligdage)
Odder (kyststruten)	23.20 (kun torsdag, søn- og helligdage)
Odder-Gylling	23.20 (kun søn- og helligdage)
Brabrand-Aarløv	0.15

Sidste tog fra Aarhus hovedbanegård til:

	Kl.
Randers, bil	23.15 hverdage (afgår fra Rutebilstationen)
Grenaa, bil	23.15 hverdage (afgår fra Rutebilstationen)
Odder-Hou	23.15 hverdage
Aalborg (Viborg), eksprestog	23.20 kun søgne fredage
Skanderborg, bil	23.20 daglig (afgår fra Banegaardsplads)
Aalborg (Viborg), iltog	23.20 søn- og helligdage
Fredericia, eksprestog	23.59 søn- og helligdage undtagen 15., 16., og 18. april og 14. og 27. maj 1965
Fredericia, eksprestog	0.17 daglig
Odder	0.20 natten efter søn- og helligdage